

ความงามของธรรมชาติที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมของศิลปิน THE BEAUTY OF NATURE THAT AFFECTS THE CREATIVE AFFECTS THE CREATIVE PAINTINGS OF THE ARTIST

นรินทร์ ฟองฟูม* NARIN FONGFUM**
จระพัฒน์ พิตรปรีชา** JIRAPAT PITPREECHA**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง 'ความงามของธรรมชาติที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมของศิลปิน' เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าวิธีสร้างผลงานจิตรกรรมที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกในเชิงบวกจากความงามของธรรมชาติ

ในปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำลังเสื่อมโทรมเนื่องจากถูกทำลายโดยการตัดไม้ และการเผาป่า ซึ่งเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ และมีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้โดยมิได้ปลูกทดแทนด้วยจำนวนที่เพียงพอ ล้วนทำให้มนุษย์ละเลยในความสำคัญของธรรมชาติ ดังนั้นผลงานวิจัยเรื่องนี้นำเสนอความงามของธรรมชาติ เพื่อการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของธรรมชาติ

กระบวนการวิจัยเริ่มจากการศึกษาความงามของธรรมชาติที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยแล้ว ได้ศึกษาถึงทฤษฎีการรับรู้ทางจิตวิทยา ทฤษฎีอารมณ์ ทฤษฎีสี เพื่อค้นหาวิธีการใช้สีที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกที่แท้จริงของคนที่สัมผัสธรรมชาติ ผนวกกับศึกษาศิลปินในลัทธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสู่การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเพื่อศึกษาถึงเทคนิคต่าง ๆ ทั้งในเรื่องการถ่ายทอดความประทับใจในบรรยากาศผ่านสี สัน แสงเงาที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ เมื่อศึกษาแล้ว ผลงานวิจัยสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ ผู้ชมให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ โดยผลงานจิตรกรรมสามารถสร้างความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติในเชิงบวก อีกทั้งการสร้างสรรค์ผลงานแสดงออกให้เห็นถึงบรรยากาศ สีสันในร่มเงาของธรรมชาติ ในรูปแบบศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ และมีการพัฒนาผลงานจิตรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตน โดยการใช้สีโทนเย็นเป็นส่วนมากและจังหวะลีลาในการวาดป้ายพู่กันเฉพาะตน เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้วิจัยสู่สาธารณชน

คำสำคัญ : ความงาม/ ธรรมชาติ/ ความประทับใจ/ บรรยากาศ/ อารมณ์/ ความรู้สึก/ อิมเพรสชันนิสม์

*นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, mi.muee.mue@gmail.com

*Master student, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, mi.muee.mue@gmail.com.

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาทัศนศิลป์ สาขาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, napar99@hotmail.com.

**Associate Professor, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, napar99@hotmail.com.

Abstract

The Beauty of Nature that Affect the Creative Paintings of the Artist was the creative research. The purpose of this research was to study how to create paintings that create convey positive emotions from the beauty of nature.

Currently, the natural resources and the environment are deteriorating due to destruction cause by logging and burning forest which can occur for many reasons, such as using trees for charcoal to use or sell as foodstuffs. Using natural resources without substituting sufficient amounts to all causes humans to neglect the importance of nature. Therefore, the research results present the beauty of nature to realize the value of nature.

The research process begins with studying the beauty of nature. The beauty of nature that has influenced the researcher's creativity studied the perception theories, emotion theories, color theory, and Psychology of color. To find ways to use colors that affect their true feelings towards the study of artists in various creeds related to the creation of paintings. To study various techniques in conveying the impression of the atmosphere through colors natural light, shadow, etc. The research results were accomplish the purpose. The audiences are interested and aware of the importance of nature. The paintings can create a positive feeling about nature. In addition, the creation of the work demonstrates the atmosphere and colors in the shade of nature by the impressionist art style. There is the development of unique works of painting by using mostly cool colors and rhythmic strokes to brush the brush to convey the emotions of the researchers to the public.

Keywords: Beauty/ Nature/ Impression/ Atmosphere/ Mood/ Feeling/ Impressionism

บทนำ

ธรรมชาติมีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ ธรรมชาติที่อยู่รอบตัว หรือพบเจอจากการเดินทาง เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแรงบันดาลใจ และสามารถนำความรู้สึกประทับใจในความงามของธรรมชาติ มาศึกษาค้นคว้าเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ธรรมชาติของป่าไม้จะเต็มไปด้วยสีสันทันต่าง ๆ จากบรรยากาศของธรรมชาติ ต้นไม้ ภูเขา ท้องฟ้า และความร่มเย็น ก่อให้เกิดความสบายตา ความผ่อนคลายเมื่อพบเห็น ความสดสวยงดงามของต้นไม้ ภูเขาและท้องฟ้า อีกทั้งมีความเงียบสงบปลอดจากเสียงรบกวนของชุมชน ทำให้แหล่งธรรมชาติป่าไม้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญแห่งหนึ่งของมนุษย์ ผู้คนจึงมักจะเดินทางไปเที่ยวหรือพักผ่อนหย่อนใจในเขตอุทยานแห่งชาติ สวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนป่า เป็นต้น โดยผู้วิจัยมีถิ่นกำเนิดอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา จึงได้เดินทางได้ผูกพันกับสถานที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ผู้วิจัยจึงต้องการนำเสนอความงามของธรรมชาติเพื่อการตระหนักรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของธรรมชาติ

ความงามของธรรมชาติ ถือเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม ซึ่งเกิดจากความประทับใจในการเดินทางที่ทำให้ได้พบกับสาระเรื่องราวของธรรมชาติ โดยเฉพาะต้นไม้ ภูเขา และท้องฟ้า สิ่ง que ผู้วิจัยเรียนรู้และได้สัมผัสกับความงามที่แท้จริงจากสีสันทันของต้นไม้ ภูเขา ใบหญ้า ใบไม้ บรรยากาศ อากาศ และท้องฟ้า โดยถ่ายทอดผ่านอารมณ์ความรู้สึก (ส่วนตัว) เพื่อแสดงออกถึงความงามของธรรมชาติ ผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยแสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติที่ตัวของผู้วิจัยประสบพบเห็นจากการเดินทางในแต่ละครั้ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถ่ายทอดความประทับใจที่มีต่อธรรมชาติ ต้นไม้ ภูเขา และท้องฟ้าในช่วงเวลาและบรรยากาศต่าง ๆ
2. เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับแรงบันดาลใจจากร่มเงาของธรรมชาติ โดยถ่ายทอดผ่านสีสันทันที่กลั่นกรองจากความรู้สึกผ่อนคลายเย็นสบาย
3. เพื่อแสดงให้เห็นถึงสีสันทัน ร่มเงาของธรรมชาติอันเกิดจากสีสันทัน สีลาของรอยแปรงและจังหวะของธรรมชาติรวมกับการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมในรูปแบบหรือกระบวนการแบบ (Style) ศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)
4. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาการแสดงออกถึงความงามของธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ ต้นไม้ ภูเขาและท้องฟ้า ที่ให้ความงามทั้งในด้านกายภาพ และสภาวะอารมณ์ ณ สถานที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
2. ศึกษาการนำเสนอผลงานจิตรกรรม โดยใช้ทัศนธาตุ อันได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก แสงเงา พื้นผิวและทิศทางของฝีแปรง ถ่ายทอดเรื่องราวและความงามของป่าไม้ ต้นไม้ ภูเขาและท้องฟ้า ออกมาเป็นจิตรกรรมทิวทัศน์สื่ออะคริลิค ในรูปแบบหรือกระบวนการแบบอิมเพรสชันนิสม์
3. ศึกษาการถ่ายทอดผลงาน ผ่านงานจิตรกรรมด้วยเทคนิคลักษณะเฉพาะตัวออกสู่สาธารณชน ด้วยแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ จำนวน 5 ชิ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ

ความงามในที่นี้ต้องการกล่าวถึงความงามของธรรมชาติ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาหาความหมายและความสำคัญของธรรมชาติ อีกทั้งความรู้สึกต่อธรรมชาติของผู้วิจัย ดังต่อไปนี้

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง "สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีประโยชน์สามารถสนองความต้องการของมนุษย์ได้ หรือมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น บรรยากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ พืชพันธุ์ สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน รวมทั้งกำลังจากมนุษย์ด้วย"¹

ความงามของธรรมชาติสำหรับผู้วิจัยแล้ว หมายถึง ความงดงามที่ได้พบเจอกับบรรยากาศของธรรมชาติ เช่น ความงามจากสีสันของธรรมชาติต้นไม้ ใบไม้ ท้องฟ้า หรือความงามจากความประทับใจของผู้วิจัยเมื่อได้พบเจอกับธรรมชาติที่ส่งผลต่อความรู้สึกต่อธรรมชาติของผู้วิจัย ซึ่งเกิดจากการที่ผู้วิจัยได้ใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้ได้ซึมซับได้สัมผัสความงามของธรรมชาติ ป่าไม้ ต้นไม้ ที่ปรับเปลี่ยนสีสันไปตามฤดูกาลของเวลา ผู้วิจัยรู้ซึ่งถึงความประทับใจที่เป็นแรงบันดาลใจก่อเกิดเป็นจินตนาการของการสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมขึ้นมาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราวของภูเขา ป่าไม้ต้นไม้ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติผ่านสายตา และประสบการณ์ที่ผ่านพบมาของผู้วิจัย

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการรับรู้ (จิตวิทยา) (perception theories)

ผู้วิจัยต้องการศึกษาทฤษฎีการรับรู้ทางจิตวิทยา เพื่อทำความเข้าใจที่เกี่ยวกับการรับรู้ของผู้วิจัย ตลอดจนนำความรู้ที่แท้จริงของผู้วิจัยถ่ายทอดลงสู่ผลงานจิตรกรรม จึงได้อธิบายไว้ดังนี้

การรับรู้ คือ กระบวนการตระหนักรู้เหตุการณ์ หรือ คุณสมบัติ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ด้วยอวัยวะรับความรู้สึก โดยมีประสบการณ์ การเรียนรู้ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ ที่สะสมมาจากอดีตของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งเข้ามามีอิทธิพลร่วมอยู่ด้วย²

กระบวนการด้านความรู้สึก กล่าวคือ การรับรู้ของผู้วิจัยมีผลต่อประสบการณ์ทางอารมณ์ โดยผ่านการควบคุมตนเอง ทั้งทางการกระทำและความรู้สึกในด้านความคิด ความเชื่อในความสามารถของผู้วิจัย มีผลต่อความสนใจในการตีความเหตุการณ์ในชีวิต ที่อาจให้ความรู้สึกหรือส่งผลต่อการรับรู้ในทางบวกหรือทางลบได้ในด้านการกระทำ การรับรู้ความสามารถของตน จะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีผล เพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ ส่วนทางด้านความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสมบัติจะทำให้สภาวะทางอารมณ์ของตนที่ไม่ดีให้ดีขึ้นได้หรือไม่³

ทฤษฎีอารมณ์ (emotion theories)

ผู้วิจัยสนใจศึกษาในทฤษฎีอารมณ์ เพื่อที่จะเข้าใจในการรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้วิจัยที่มีต่อธรรมชาติในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม จึงได้นำทฤษฎีทางอารมณ์มานำเสนอ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีความเกี่ยวพันระหว่างการรู้คิดและแรงจูงใจของอารมณ์ (cognitive-motivational-relation theory of emotion)

1. "ทรัพยากรธรรมชาติ," local.environnet, บันทึกข้อมูลเมื่อ 24 มกราคม 2561, http://local.environnet.in.th/formal_data2.php?id=71.

2. รัชนี นพเกตุ, จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2547), 85.

3. วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี, จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ (กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2547), 90.

เมื่อปี ค.ศ. 1960 ริชาร์ด ลาซารัส (Richard Lazarus) ได้ตั้งทฤษฎีนี้ โดยมีพื้นฐานของความเชื่อว่าอารมณ์เป็นผลของการประเมินทางการรู้คิด (cognitive appraisal) และอารมณ์เกิดจากความตั้งใจ กล่าวคือ มีทั้งอารมณ์ลบ อารมณ์บวก อารมณ์ก้ำกึ่ง ไม่มีอารมณ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้อารมณ์บวกในการสร้างสรรค์ซึ่งเป็นอารมณ์ที่ทำให้ตนบรรลุเป้าหมาย เช่น อารมณ์สุข รัก สนุก ปิติ ภูมิใจ ฯลฯ

2. ทฤษฎีของแซคเตอร์-ซิงเกอร์ (the Schachter-Singer theory of emotion)

ในปี ค.ศ. 1962 สแตนเลย์ แซคเตอร์ (Stanley Schachter) และเจโรม ซิงเกอร์ (Jerome Singer) ได้สร้างทฤษฎีนี้และได้กล่าวว่า มนุษย์แต่ละคนจะใช้ระบบการรู้คิด เพื่อตีความหมายของสถานการณ์ต่าง ๆ หรือสิ่งเร้าที่แตกต่างกันไป และได้สรุปว่า องค์ประกอบทางการรู้คิดเป็นปัจจัยหลักสำหรับการตัดสินใจตอบสนองทางอารมณ์

3. ทฤษฎีอารมณ์ของพลูทซิก (Plutchik's theory of emotion)

โรเบิร์ต พลูทซิก (Robert Plutchik) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้สร้างแบบจำลองวงกลมแห่งอารมณ์ (circumplex model) ในปี 1980 แบบวงกลมนี้ประกอบด้วยสีต่าง ๆ แทนอารมณ์แต่ละชนิด ซึ่งมีทั้งหมด 8 ประเภท หรือ 4 คู่อารมณ์ที่มีลักษณะตรงข้ามกัน เช่น อารมณ์ดีหรืออารมณ์เสียใจ (joy vs sadness) อารมณ์ตื่นเต้นประหลาดใจหรืออารมณ์สงบหนักแน่น (surprise vs anticipation) สิ่งเร้าที่เหมือนกันอาจส่งผลให้แต่ละคนเกิดอารมณ์แตกต่างกัน ซึ่งคนที่มีความอ่อนไหวทางอารมณ์มากกว่าจะเกิดอารมณ์ที่รุนแรงกว่าคนที่มีความหนักแน่นทางอารมณ์⁴

ภาพที่ 1 : แบบจำลองแห่งอารมณ์
ที่มา : ผู้วิจัย

การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสีเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 3 ทฤษฎี ได้แก่ 1. ทฤษฎีสีของ ออแซน เชฟเวร็ล 2. ภาพรวมเกี่ยวกับการรับรู้สีและสเปกตรัม 3. จิตวิทยาสีกับความรู้สึก

ทฤษฎีสี (color theory)

1. ทฤษฎีสีของ ออแซน เชฟเวร็ล (Eugene Chevreul)

กัจจกร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวว่า ทฤษฎีสีของ ออแซน เชฟเวร็ล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกคือ แม่สีวัตถุธาตุ (primary colors) กล่าวคือ ประกอบด้วยแม่สี 3 สี คือ สีเหลือง (gambodge) สีแดง (crimson lake) และสีน้ำเงิน (prussian blue) กลุ่มที่สองคือ สีผสม (secondary colors) เป็นการผสมของแม่สีทั้งสาม

4. จิราภรณ์ ดังกิตติภากรณ์, จิตวิทยาทั่วไป (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), 164-169.

ในอัตราส่วนแตกต่างกันจะเกิดเป็นสีต่าง ๆ เช่น สีม่วง = สีแดง + สีน้ำเงิน, สีเขียว = สีเหลือง + สีน้ำเงิน เป็นต้น เขาได้วางสูตรสำหรับการใช้สีในงานศิลปะไว้ดังนี้

- สีคู่ปฏิปักษ์ (สีแท้) อยู่ใกล้กับสีคู่ปฏิปักษ์ (ผสมแล้ว) = ผลของสีแท้จะครอบงำสีอื่นลง และจะมีความสัมพันธ์กันในสีทั้งสอง

- สีคู่ปฏิปักษ์ (สีแท้) ที่มีสีสว่างสดใส (เช่น สีเหลือง) วางไว้ใกล้กับสีคู่ปฏิปักษ์ที่มีความเข้ม (เช่น สีม่วง) = เกิดความแตกต่างกันในความสดใส และเกิดการประสานสัมพันธ์กัน⁵

ถ้าสีที่มีวรรณะคล้ายคลึงกันมาวางเคียงข้างกัน ระหว่างสีแท้บริสุทธิ์กับสีที่ถูกผสมให้คล้ำลงแล้ว เมื่อวางสีทั้งสองไว้ข้างกันจะมีการตัดกันอย่างเบาบาง จะทำให้มีความประสานสัมพันธ์กัน

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีสีดังกล่าว มาเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้วิจัยใช้สีแท้หรือสีที่มีความสดระบายนในระนาบหน้า (อาทิ สีน้ำเงิน) เช่นเดียวกันการใช้สีที่ถูกผสมแล้ว (อาทิ สีฟ้า) ระบายนในระยะหลังสามารถก่อให้เกิดมิติความลึก (depth หรือ dimension)

การใช้สีที่มีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความผสมกลมกลืนกัน เหมาะกับการใช้ภายในรูปทรงเดียวกันหรือรูปทรงใกล้เคียงกัน และระยะของภาพที่อยู่ในระยะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

2. ภาพรวมเกี่ยวกับการรับรู้สี (color perception) และสเปกตรัม (spectrum)

การรับรู้สี เป็นศักยภาพของอวัยวะความรู้สึกลทางการมองเห็น ซึ่งสามารถแยกสีของวัตถุที่มองเห็นได้ เนื่องจากความยาวคลื่นสีที่แตกต่างกัน และเมื่อกล่าวถึงความยาวคลื่นสีจะพิจารณาจาก “สีที่เกิดจากแสง” ที่เรียกว่า “สเปกตรัม” ความยาวคลื่นสีในสเปกตรัมเริ่มจากสีโทนร้อนไล่ระดับไปถึงสีโทนเย็น ทั้งนี้สีโทนร้อนจะมีความยาวคลื่นสีที่ยาวกว่าสีโทนเย็น

สีโทนร้อน ได้แก่ สีแดง สีแสด และสีเหลือง สีโทนเย็น ได้แก่ สีน้ำเงิน สีฟ้า และสีเขียว ส่วนสีม่วงและสีเหลือง ถือว่าเป็นทั้งสีโทนร้อนและสีโทนเย็น การรับรู้สีวัดจะสมบูรณมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสมบูรณของอวัยวะรับความรู้สึกลทางการมองเห็นและสภาพแวดล้อม อีกทั้งการรับรู้สี ยังมีผลทำให้มนุษย์เกิดความรูสึกต่าง ๆ ได้ เช่น หรือเมื่อรับรู้สีสัมผัสก็อาจเกิดความรู้สึกสดชื่นแจ่มใส สนุก เป็นตัวแทนบรรยากาศในฤดูร้อน⁶ เมื่อรับรู้สีน้ำเงินอาจเกิดความรู้สึกเย็นสบาย เป็นตัวแทนของบรรยากาศในฤดูหนาว เป็นต้น

3. จิตวิทยาสีกับความรู้สึก (Psychology of color)

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างสีที่ใช้ในการสร้างสรรค์เป็นส่วนใหญ่ในทุกผลงาน และเป็นสีที่ส่งผลต่อความรู้สึกแก่การสร้างงานจิตรกรรม คือ สีเขียวแสดงถึงความรู้สึกสดใส สดชื่น เย็น ปลอดภัย สบายตา สีฟ้าแสดงถึงความรู้สึกปลอดโปร่ง แจ่มใส กว้างขวาง สีน้ำเงินแสดงถึงความรู้สึกความเยียบ สงบสุข มีสมาธิ และสีม่วงแสดงถึงความรู้สึกลึกซึ้ง เป็นต้น

จากการศึกษาทฤษฎีสีของออลแซน เชฟเวิล การรับรู้สีและสเปกตรัม และจิตวิทยาสีกับความรู้สึก ส่งผลให้ผู้วิจัยได้นำความรู้เหล่านี้มาเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมต่อไป

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การศึกษารูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ ผ่านการสร้างสรรค์ของโกลด์โมเนต์ ศึกษาศิลปะนีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ ผ่านการสร้างสรรค์ของจอร์จ เซอราท์ และผู้วิจัยได้ศึกษาศิลปะโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ ผ่านการสร้างสรรค์ของปอล เซซานน์ เพื่อค้นหารูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่ถ่ายทอดจากความประทับใจในธรรมชาติ

5. กำจร สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), 25-26.

6. สกนธ์ ภู่งามดี, พื้นฐานทัศนศิลป์ (กรุงเทพฯ : บัณฑิต พอยท์, 2547), 47-48.

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์และการอภิปรายผล

การวิเคราะห์และตีความข้อมูลทั้งหมดสู่การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

2. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

2.1. การสร้างภาพต้นแบบ ผู้วิจัยพิจารณาเลือกมุมมองที่ตอบสนองถึงแนวความคิดและความรู้สึกที่ตนมีต่อธรรมชาติให้ตรงตามความต้องการที่อยากจะถ่ายทอดมากที่สุด โดยเฉพาะช่วงกลางวันถึงช่วงเย็นก่อนพระอาทิตย์ตกดิน หลังจากนั้นจึงเริ่มทำภาพต้นแบบ (sketch)

2.2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม การนำภาพต้นแบบมาสร้างสรรค์ในรูปแบบของผลงานจิตรกรรม

2.3. การนำเสนอผลงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อการปรับแก้และพัฒนาผลงานจิตรกรรมในขั้นต่อไป

2.4. การแสดงผลงาน ผลงานการสร้างสรรค์ที่ผ่านการคัดเลือกจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาจัดแสดงที่หอศิลป์จามจุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ

ความสำคัญในการศึกษาวิจัยชุดนี้ เกิดจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัวผู้วิจัยตั้งแต่เยาว์วัย และการที่ได้ประสบพบเห็นธรรมชาติจากการเดินทางศึกษาธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ซึ่งธรรมชาติเป็นครูที่สอนให้เรียนรู้ถึงความงาม ความร่มเย็น ความรู้สึกสบาย ผ่อนคลาย จึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจให้หาความรู้สึกประทับใจนี้มาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการรับรู้ (จิตวิทยา)

การรับรู้ของผู้วิจัย คือ การตระหนักรู้ในความประทับใจที่มีต่อธรรมชาติ อาทิเช่น ภูเขา ต้นไม้ และท้องฟ้าโดยผ่านอวัยวะรับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตน กล่าวคือ การใช้สายตามองแล้วรู้สึกถึงความผ่อนคลาย สบายใจ และการรับรู้อุณหภูมิที่มีความเย็น ก่อให้เกิดความรู้สึกร่มเย็น เสมือนเป็นที่พักผ่อนทั้งทางกายภาพและจิตใจของตน เมื่อได้อยู่บริเวณสถานที่แห่งนั้น และจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้ใกล้ชิดกับบรรยากาศของธรรมชาติ จึงได้แสดงความรู้สึกประทับใจในร่มเงา และสีสนของบรรยากาศของธรรมชาติซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยในด้านการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึกสู่การสร้างสรรค์ผลงาน

ทฤษฎีอารมณ์

จากการศึกษาทฤษฎีอารมณ์ทางจิตวิทยา ทั้ง 3 ทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยได้ค้นหาอารมณ์อันแท้จริงที่ส่งผลต่อผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัย กล่าวคือ ทศนคติส่วนตนมีอิทธิพลในการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก เนื่องจากผู้วิจัยมีความคิดหรือทัศนคติในเชิงบวกต่อธรรมชาติ (ภูเขา ต้นไม้ และท้องฟ้า) จึงส่งผลให้การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัย มีความรู้สึกในเชิงบวกในความเย็น ความสบาย ตามสีสนที่ปรากฏในงานจิตรกรรม และการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของธรรมชาติ ถือเป็นการกระตุ้นจิตใต้สำนึกเมื่อผู้ชมรับชมผลงานจิตรกรรมแล้วอยากเดินทางไปพบเจอกับความงามของธรรมชาติ

ทฤษฎีสี

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีสีของอองรี เชฟเรล ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการผลงานคือ สีคู่ตรงข้ามกันเมื่อวางใกล้เคียงกัน จะทำให้เกิดความเด่นชัดของสี อาทิเช่น สีแดงกับสีเขียว หรือสีเหลืองกับสีม่วง ผู้วิจัยนำวิธีการนี้มาใช้ในการเน้นสีเส้น หรือ คัดระยะหน้า-หลัง (ความใกล้-ไกล) อีกทั้งการรับรู้สีที่เกิดจากแสง หรือเรียกว่าสเปกตรัม ผู้วิจัยมีการรับรู้ในอารมณ์และความรู้สึกเชิงบวกต่อธรรมชาติ จึงใช้สีโทนเย็นเป็นส่วนมาก อาทิเช่น สีน้ำเงิน สีฟ้า สีเขียว และสีม่วง เพื่อก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกถึงร่มเงาของธรรมชาติที่มีความเย็น หรือรู้สึกถึงความผ่อนคลาย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

1. ศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)

ศิลปะแบบอิมเพรสชันนิสม์ จะมุ่งเน้นถึงการวาดภาพที่สายตาสัมผัสรับรู้แสงและบรรยากาศในช่วงเวลานั้น ๆ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ฉับพลัน ศิลปินในลัทธินี้จะใช้ความบริสุทธิ์ใจ หรือความเชื่อสัจยที่จะถ่ายทอดปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของแสงในช่วงเวลานั้น และสร้างสรรค์ความประทับใจต่าง ๆ โดยมีการแยกแยะสีที่จะเข้ามาประกอบกันเป็นแสงที่สองสิ่งต่าง ๆ จึงทำให้เกิดสีเส้นที่แปรเปลี่ยนเป็นภาพที่เคลื่อนไหว มีอิสระไม่หยุดนิ่ง โดยวาดภาพที่ธรรมชาติได้ปรากฏขึ้นมา ที่เป็นเรื่องธรรมดา ๆ ปราศจากการไตร่ตรองล่วงหน้า แต่มีมุมมองที่แสนพิเศษ ในช่วงเวลาที่แปรผันของแสง ณ ช่วงเวลานั้น ถือเป็นการจับภาพบรรยากาศนั้น ๆ อย่างฉับพลัน โดยจิตรกรอิมเพรสชันนิสม์ มักจะวาดภาพกลางแจ้งมากกว่าการวาดภาพในสตูดิโอ เพื่อที่จะลอกเลียนแสงที่แปรเปลี่ยนในมุมมองในห้วงเวลาต่าง ๆ⁷

โกลด์ โมเนต์ (Claude Monet, 1840-1926)

โกลด์ โมเนต์กล่าวถึงการวาดภาพความประทับใจต่าง ๆ เขาได้แสดงนัยของการบันทึกบทบาทของธรรมชาติที่มีต่อความรู้สึกครั้งแรกของเขา ซึ่งอาจจะสืบปราศจากการปรุงแต่ง และถูกถ่ายทอดออกมาโดยปราศจากการไตร่ตรองล่วงหน้า และเขาได้ระบุว่าการร่างภาพแบบรวดเร็ว นั้น เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการบันทึกความประทับใจไปบนผืนผ้าใบ และเขาได้นำผลงานกลับมาทำต่อในสตูดิโอด้วย เพื่อปรับแต่งให้แสงสีที่บันทึกจากข้างนอกลงผืนผ้าใบให้เหมาะสมสำหรับการนำมาแขวนภายในห้องมากขึ้น⁸

ภาพที่ 2 : Impression : Sunrise (1872)

ที่มา : วุฒิ วัฒนสิน, *ประวัติศาสตร์ศิลปะ* (กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2552), 48.

7. กัจจกร สุนพงษ์ศรี, *ศิลปะสมัยใหม่* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), 27.

8. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20* (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2552), 15-16.

ความประทับใจในยามรุ่งอรุณ (Impression: Sunrise) เป็นภาพอิมเพรสชันนิสม์ภาพแรก และเป็นชื่อกำเนิดของลัทธิ เขาวาดรูปอย่างรวดเร็วเพื่อจับบรรยากาศของพระอาทิตย์ขึ้นจากขอบฟ้าในยามรุ่งอรุณ และสามารถบันทึกความประทับใจนั้นได้ฉับพลันทันใด⁹

จากการที่เขาได้วาดภาพทิวทัศน์ในสถานที่เดิมอยู่บ่อยครั้งและหลากหลายภาพวาด การสร้างสรรค์ผลงานของโกลด์ ไมเนต์ ล้วนมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้วิจัยสนใจในเรื่องของการใช้สีเพื่อถ่ายทอดช่วงเวลาหรือบรรยากาศในช่วงเวลานั้น ๆ อีกทั้งการที่เขาใช้พู่กันวาดอย่างรวดเร็วส่งผลให้ผลงานดูมีความเคลื่อนไหว

2. ศิลปะนีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ (Neo-impressionism)

กัจจกร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวว่า ศิลปะนีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ มีหลักการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้กล่าวถึงแสงว่าเป็นทั้งพลังงานและอนุภาค จากความจริงที่ว่า “แสงเป็นอนุภาค” ก่อให้เกิดความสนใจแก่ศิลปินในกลุ่ม เนื่องด้วยความจริงแล้วลัทธินี้ก็คือ พวกอิมเพรสชันนิสม์นั่นเอง แต่ได้พัฒนาเทคนิควิธีการให้เด่นชัดขึ้น โดยเฉพาะกลวิธีการระบายสี พวกเขาเน้นเทคนิคการแต้มสีสะอาดบริสุทธิ์เป็นจุดลงบนภาพ¹⁰ ซึ่งเรียกว่า “Pointillism หรือ Divisionism” กล่าวคือ ศิลปินกลุ่มนี้จะไม่ใช่สีธรรมชาติ (earth color) และสีดำ สีที่ใช้จะต้องเป็นสีจากสเปกตรัมเท่านั้น ซึ่งจะใช้วิธีการแตะแต้มสีต่าง ๆ ที่เป็นสีบริสุทธิ์ (pure color) เรียงรายกันไปทั่วผืนภาพ และเมื่อมองจากระยะห่าง จุดสีเหล่านี้ก็จะผสานสีกันทางสายตาเกิดเป็นสีใดสีหนึ่งขึ้นมา¹¹ โดยจิตรกรที่เป็นผู้คิดค้นเทคนิคดังกล่าว คือ

จอร์จ เซอราท์ (Georges Seurat, 1859-1891)

ภาพที่ 3 : The river Seine at La Grande-Jatte (1888)

ที่มา : “The river Seine at La Grande Jatte,” Wikiart, Accessed in November 10, 2019, <https://www.wikiart.org/en/georges-seurat/the-river-seine-at-la-grande-jatte-1888>.

จอร์จ เซอราท์ สร้างสรรค์ผลงานโดยการทำให้รูปดูง่าย ๆ และบางทีก็ใช้รูปทรงเรขาคณิตประกอบ แต่วิธรรายของรูปทรงแท้จริงยังปรากฏอยู่ และเขานำเอาภาพที่ร่างไว้ที่ศึกษาแสงและเงาแล้วมาประกอบเป็นส่วนประธานและส่วนรอง เพื่อสร้างความกลมกลืนและความสัมพันธ์กับรูปวัตถุต่าง ๆ ในภาพ จนรู้สึกเหมือนเรื่องราวคงอยู่เหมือนกับพวกอิมเพรสชันนิสม์ แต่เน้นส่วนประกอบของศิลปะมากขึ้น¹²

9. วุฒิ วัฒนสิน, ประวัติศาสตร์ศิลปะ (กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2552), 48.

10. กัจจกร สุนพงษ์ศรี, ศิลปะสมัยใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), 53.

11. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, โลกศิลปะศตวรรษที่ 20 (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2552), 15-16.

12. อารี สุทธิพันธุ์, ศิลปนิยม (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535), 201.

เนื่องด้วยข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำเทคนิคการผสมสีมาใช้ในการสร้างสรรค์ของผู้วิจัยได้ อีกทั้งยังให้ความน่าสนใจในเรื่องของการแทนค่าสี เช่น สีในระยะหน้าจะเป็นสีสดกว่าสีในระยะหลัง และการวางสีข้างกันเมื่อดูในระยะไกลทำให้เกิดการผสมผสานสีเป็นสีอีกสีหนึ่ง เช่น สีแดงอยู่ใกล้สีเหลือง เมื่อดูในระยะที่ไกลขึ้นจะเห็นเป็นสีส้ม ทั้งนี้ในงานจิตรกรรมของผู้วิจัยจะไม่ใช้สีดำ เพราะผู้วิจัยใช้หลักการผสมสีของสายตาดำตามหลักการใช้สีของจอร์จ เซอราท์ ดังตัวอย่างเช่น เงามของต้นไม้จะไม่ใช้สีดำ เนื่องจากสีน้ำตาลของลำต้น + สีของเงา จะกลายเป็นสีต่าง ๆ เช่น สีน้ำตาลเข้ม สีน้ำเงินเข้ม หรือสีม่วงเข้ม ขึ้นอยู่กับแสงและสีที่อยู่บริเวณนั้นด้วยเช่นกัน

3. ศิลปะโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ (Post-Impressionism)

กัจจกร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวว่า ศิลปะโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ มีการแสดงออกที่เกี่ยวกับอารมณ์เฉพาะตน โดยศิลปินแต่ละคนได้พัฒนาเทคนิคส่วนตัว ให้มีลักษณะพิเศษตามความชอบของตนอย่างแท้จริง แม้ว่าก่อนมีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง โดยยึดหลักบางอย่างที่จิตรกรกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ได้เคยทำมา เช่น การใช้ทฤษฎีสีสเปกตรัม การใช้สีสะอาด หรือพัฒนาในเรื่องการแสดงออกอย่างฉับพลัน พวกเขาได้นำมาใช้และทำให้ก้าวหน้ากว่าเดิม ศิลปินกลุ่มนี้เป็นจุดสุดท้ายของการเปลี่ยนแปลง ก่อนเข้าสู่แนวความคิดรูปแบบใหม่ของศิลปะในศตวรรษที่ 20 นี้ โดยเฉพาะปอล เซซานน์ (Paul Cezanne, 1839-1906) เขาได้บุกเบิกแนวความคิดในเรื่องของรูปทรงและปริมาตร รวมทั้งหลักสุนทรียภาพในการมองความจริงที่ซ่อนอยู่ในธรรมชาติ ซึ่งสายตาสัญญะของบุคคลธรรมดาไม่สามารถมองเห็น¹³

ผู้วิจัยมีความสนใจในแนวคิดของศิลปะโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ และปอล เซซานน์ จึงขออธิบายดังต่อไปนี้

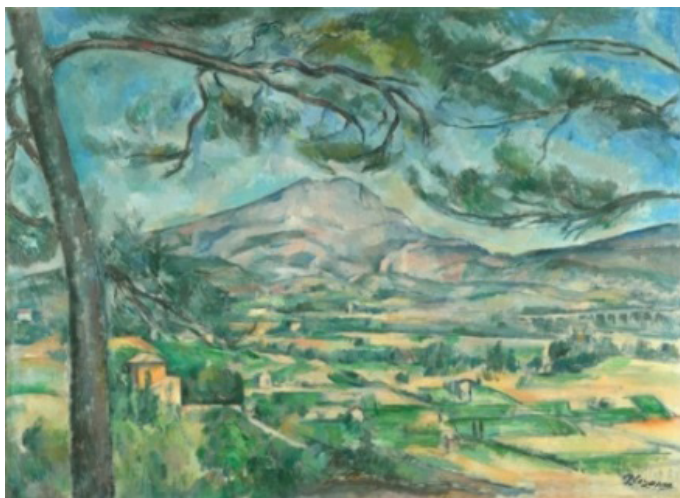
ปอล เซซานน์

จิระพัฒน์ พิตรปริชา ได้กล่าวว่า ปอล เซซานน์ ถือว่าเป็นบิดาของศิลปะสมัยใหม่ เขาประสบความสำเร็จในการสร้างงานจิตรกรรมที่นำเอาแบบอย่างการใช้สีและภาพที่ปรากฏขึ้นเบื้องหน้า (instantaneous vision) ของอิมเพรสชันนิสม์ รวมเข้ากับโครงสร้างที่เรียบง่ายหนักแน่น ผสมกับมีแบบแผนของบรมครูทางจิตรกรรมไว้ด้วยกัน คือความเข้มข้นที่เต็มไปด้วยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อธรรมชาติ

หลังจากปี ค.ศ. 1890 เขาได้มีการใช้ฝีแปรงใหญ่ขึ้น มีการแสดงออกที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เส้นรอบนอกมีการขาดหาย สีได้กระจายออกจากรูปทรงและมีความเป็นอิสระในตัวของมันเอง แนวทางนี้ได้นำไปสู่การแสดงออกทางจิตรกรรมที่เต็มไปด้วยความอิสระและนาฬิกอง อีกทั้ง ปอล เซซานน์ เป็นจิตรกรที่มีความเป็นต้นแบบถึง 2 ประการคือ ทั้งซื่อสัตย์ต่อตนเองและซื่อสัตย์ต่อธรรมชาติ เขาได้พยายามต่อสู้เพื่อที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะแตกต่างกัน ด้วยการจัดการกับรูปทรงจากความคิดของเขาเข้ากับปรากฏการณ์ของธรรมชาติ เป็นการวิเคราะห์ (synthetic) และลอกเลียนแบบ (imitative) ไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้เป็นการกระทำต่อสิ่งที่อยู่ตรงข้ามกัน คือ ระหว่างสิ่งที่อยู่นิ่งและสิ่งที่เปลี่ยนแปลง สิ่งบริสุทธิ์และสิ่งที่ได้รับการปรับเปลี่ยน ความรู้สึกแบบอัตวิสัย (subjective feeling) และการสังเกตตามสภาวะวิสัย (objective observation)¹⁴

13. กัจจกร สุนพงษ์ศรี, *ศิลปะสมัยใหม่* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), 61.

14. จิระพัฒน์ พิตรปริชา, *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20* (กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2552), 83-90.

ภาพที่ 4 : Mount Sainte Victoire (1895)
ที่มา : วุฒิ วัฒนสิน, *ประวัติศาสตร์ศิลปะ* (กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2552), 59.

ภาพภูเขาเซนต์ วิคเตอเรีย (Mount Sainte Victoire) ปอล เซซานน์ เขียนภาพนี้โดยไม่มีการคำนึงถึงแสงและเงาตามความเป็นจริงในธรรมชาติ แต่ศิลปินได้เปลี่ยนสีและบรรยากาศไปเอง ตามความต้องการของตน รูปร่างของภูเขาและทัศนียภาพรอบ ๆ ได้เปลี่ยนแปลงให้รูปร่างและรูปทรงดูง่ายขึ้น ซึ่งเป็นรูปร่างเรขาคณิต และเกิดปริมาตรของแสงและเงาโดยไม่เหมือนจริง เขาประทับใจในภูเขานี้มากเพราะอยู่ใกล้บ้านของเขา และเขาได้วาดภาพภูเขาลูกนี้จำนวนหลายภาพ โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง¹⁵

ผลงานของเขา นอกจากแสดงลักษณะของสี ปัญหาเกี่ยวกับรูปทรง (form) ที่แสดงความรู้สึกใกล้เคียงแล้วผลงานของเขายังให้แนวคิดในการแก้ปัญหาแก่ศิลปินรุ่นหลังมาก กล่าวคือ ศิลปินรุ่นก่อนใช้วิชาเปอร์สเปคทีฟ (perspective) เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาต้นลึก ลักษณะวิชานี้โดยทั่วไปแล้ว เป็นวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่งทางการเห็น มีการกำหนดเส้นระดับตา จุดสายตา และมีหลักว่าสิ่งใดที่ขนานกัน เส้นย่อมเดินไปตามจุดสายตาบนเส้นระดับตาเดียวกัน ทำให้ลักษณะของวัตถุมีขนาดต่างกัน ใกล้ใหญ่ ไกลเล็ก แต่ปอล เซซานน์ ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของวิชาเปอร์สเปคทีฟนี้ เพราะการแก้ปัญหาให้ต้นลึกบนระนาบผิวกว้างยาวนั้น ไม่ใช้อยู่ที่เส้นตามเปอร์สเปคทีฟ แต่อยู่ที่ "สี" ซึ่งเขากล่าวว่า "สีเป็นเปอร์สเปคทีฟ" (color is perspective) ที่ว่าสีเป็นเปอร์สเปคทีฟ ตามความหมายของปอล เซซานน์ นั้นหมายถึงว่า สีทุกสีถ้าอยู่ใกล้ความเข้มมาก (High Intensity) แต่ถ้าอยู่ไกล สีนั้นจะถูกบรรยากาศของสีใกล้เคียงคุกคาม ความเข้มลงและจางหายไปมากที่สุด¹⁶

ผู้วิจัยชื่นชอบในการตัดทอนรูปทรงต่าง ๆ อีกทั้งในเรื่องของการ ใช้ฝีแปรง (bushwork) ที่น่าสนใจ และเห็นด้วยกับความเชื่อของศิลปินที่ว่า โลกที่เราเห็นนั้นเต็มไปด้วยวัตถุที่เต็มไปด้วยแสงสี ซึ่งผสมกับรูปทรงอย่างกลมกลืน ศิลปินเป็นผู้ถ่ายทอดสิ่งที่เห็นนี้ และสีมีส่วนที่ทำให้เกิดรูปทรงได้ ทั้งนี้เป็นเรื่องของความรู้สึกที่ถูกนำมาถ่ายทอดอย่างมีเหตุผล อีกทั้งศิลปินมีการวิเคราะห์รูปทรงในธรรมชาติ โดยกลั่นกรองมาเป็นรูปทรงเรียบง่ายแบบเรขาคณิต และแสดงออกถึงช่วงเวลาที่เขาเขียนภาพได้อย่างฉับพลัน มีมุมมองที่น่าสนใจ และการถ่ายทอดระยะหน้า กลาง หลัง จากการเขียนโดยใช้สีเป็นสิ่งที่กำหนดหรือสีเป็นเปอร์สเปคทีฟ อีกทั้งมีการใช้สีที่ดูตัดกันแต่กลับกลายเป็นผสมผสานกลมกลืนกัน ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนรู้วิธีการสร้างสรรค์ผลงานของปอล เซซานน์ ล้วนมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในด้านรูปทรงและการใช้สีของผู้วิจัย

15. วุฒิ วัฒนสิน, *ประวัติศาสตร์ศิลปะ* (กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2552), 59.

16. อารี สุทธิพันธุ์, *ศิลปะนิยม* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2535), 193-194.

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์และการอภิปรายผล

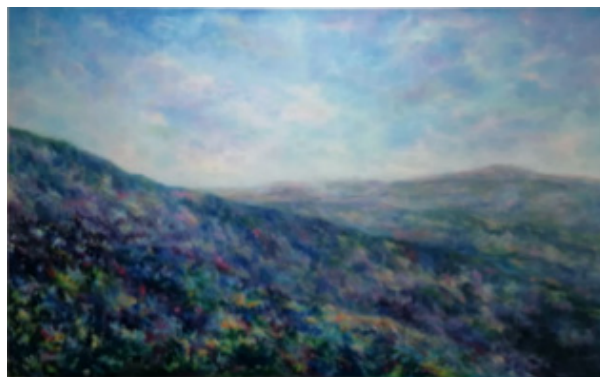
จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาความงามของธรรมชาติที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมของศิลปิน กล่าวคือ ความประทับใจในธรรมชาติที่มีความร่มเย็น โดยแสดงออกด้วยแนวทางรูปแบบของศิลปะ อิมเพรสชันนิสม์ จากการศึกษาการสร้างสรรคผลงานของโกลด์ โมเนต์ ที่ให้ความสำคัญกับความประทับใจ ในแสงที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาต่าง ๆ อีกทั้งผู้วิจัยให้ความสำคัญในเรื่องของการใช้สี เนื่องจาก "สีเป็น เปอร์สเปคตีฟ" ตามความหมายของปอล เซซานน์ นั้นหมายถึงว่า สีทุกสีถ้าอยู่ใกล้ความเข้มมาก (high Intensity) แต่ถ้าอยู่ไกล สีนั้นจะถูกบรรยากาศของสีใกล้เคียงคุกคาม ความเข้มลงและจางหายไปที่สุดในที่สุด¹⁷ ผู้วิจัยได้ศึกษาในทฤษฎีการรับรู้และทฤษฎีอารมณ์จึงส่งผลให้ผู้วิจัยตระหนักรู้ถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตน ในเชิงบวกที่มีต่อธรรมชาติ ถึงความร่มเย็นหรือความมีร่มเงาในธรรมชาติที่ผู้วิจัยประสบผ่านพบมา อีกทั้ง ผู้วิจัยได้นำความรู้จากการผสมผสานจุดสีของจอร์จ เซอราท์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม คือ เรื่องของการแทนค่าสี และการวางสีข้างกันที่ส่งผลให้เกิดการผสมผสานสีทางสายตาเป็นสีอีกสีหนึ่ง กระทั่ง แล้วผู้วิจัยได้ใช้สีโทนเย็นเป็นส่วนใหญ่ อาทิเช่น สีน้ำเงิน สีฟ้า สีเขียว สีม่วง ฯลฯ โดยผ่านฝีแปรงที่เป็นอิสระ ได้ที่กลั่นกรองออกมาจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้วิจัย

2. ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม (ผลงานศิลปนิพนธ์)

หลังจากได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ รวม ทั้งสิ้น 5 ชิ้น โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกผลงานชิ้นสำคัญสำหรับตัวผู้วิจัยเอง 3 ผลงานดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 : ผลงานศิลปนิพนธ์ Impression
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 : ผลงานศิลปนิพนธ์ Shade of the
mountains
ที่มา : ผู้วิจัย

2.1. Impression (2562)

แนวความคิด 'ความประทับใจในร่มเงาของธรรมชาติ'

อภิปรายการสร้างสรรค ผู้วิจัยได้เขียนภาพท้องฟ้าและก้อนเมฆให้มีความอ่อนนุ่มหรือเบาบาง และ บรรยากาศที่ให้ร่มเงา เพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้สึกผ่อนคลายให้แก่ผู้รับชม ทั้งสีและฝีแปรงล้วนออกมาจาก ความรู้สึกประทับใจในเชิงบวกของผู้วิจัยที่พบเจอกับธรรมชาติเหล่านี้ ผลงานชิ้นนี้มีจุดเด่นคือต้นไม้ ใบไม้ ที่อยู่ในระยะหน้าสุดของภาพหรือด้านข้างสุดของภาพ และมีจุดรองคือแสงสีเหลืองที่อยู่บนภูเขาทางด้าน ซ้ายของภาพ และมีการจัดวางองค์ประกอบโดยระยะหน้าสุดจะมีต้นไม้ ใบไม้อยู่ แต่ยังมีขอบกรอบในเรื่อง ระยะหลังสุดของภาพ เนื่องจากผู้วิจัยคิดว่าสามารถผลัดระยะหลังให้มีความไกลได้มากยิ่งขึ้นอีก

17. อารี สุทธิพันธุ์, ศิลปนิยม (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535), 194.

แนวทางการพัฒนาผลงาน ผู้วิจัยจะเริ่มลดทอนการตัดเส้นในระยะหน้าลง และให้ความสำคัญกับบรรยากาศที่ดูไกลออกไป อีกทั้งการคลี่คลายรูปทรงของภูเขาลง เนื่องจากต้องการนำเสนอบรรยากาศที่ปกคลุมไปด้วยลม หมอก หรือไอแดด ที่เผชิญอยู่ต่อหน้า

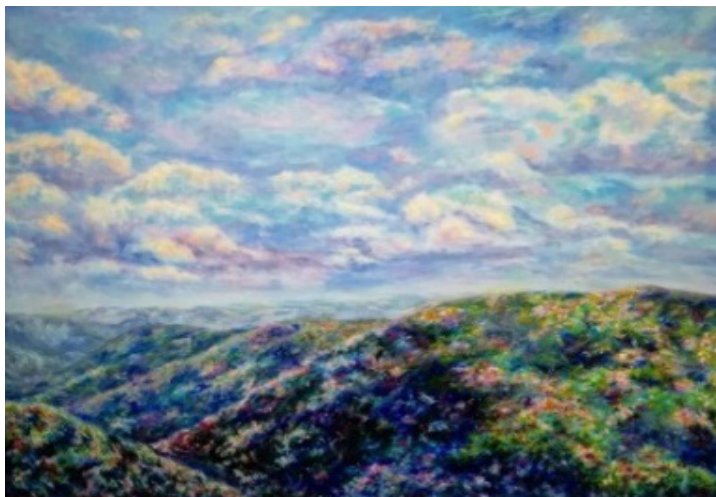
2.2. Shade of the mountains (2562)

แนวความคิด 'ความร่มเย็นที่ได้รับจากธรรมชาติ'

อภิปรายการสร้างสรรค ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอดบรรยากาศที่ดูไกลออกไปจากสายตา โดยการปาดป้ายพู่กันอย่างฉับพลันจากอารมณ์ความรู้สึกของตน เพื่อต้องการเก็บบรรยากาศ ณ ช่วงเวลานั้น และต้องการเน้นให้เห็นถึงสีสันในบรรยากาศของภูเขาให้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ระบายสีในภูเขาที่อยู่ในระยะหน้าสุดเป็นจุดเด่นเพราะบริเวณดังกล่าวมีประกายแสงส่องลงกระทบบนภูเขามากที่สุด จึงส่งผลให้ผู้รับชมได้มองจากระยะหน้าไประยะหลัง เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดูไกลออกไป

แนวทางการพัฒนาผลงาน การเพิ่มรายละเอียดของสีสันจากแสงในธรรมชาติที่ผู้วิจัยได้มองเห็น และรู้สึกถึงบรรยากาศเหล่านั้น เพิ่มจำนวนภูเขามากขึ้นหรือเพิ่มระยะเพื่อให้เกิดความใกล้ไกลมากยิ่งขึ้น และจะใช้ฝีแปรงที่เป็นอิสระมากยิ่งขึ้น

2.3. Colors of nature (2562)

ภาพที่ 7 : ผลงานศิลปนิพนธ์ Colors of nature
ที่มา : ผู้วิจัย

แนวความคิด 'สีสันในบรรยากาศที่ได้รับจากธรรมชาติ'

อภิปรายการสร้างสรรค ผลงานชิ้นนี้มีจุดเด่นคือแสงแดดที่ตกกระทบบนภูเขาระยะหน้าทางขวาของภาพ และมีจุดรองคือสีสันของภูเขาที่อยู่มุมซ้ายล่างของภาพ ซึ่งผู้วิจัยมีความประทับใจในความร่มเย็นและความรู้สึกอบอุ่นในความงามของสีสันที่ได้รับจากธรรมชาติที่ตนได้พบเจอ อาทิเช่น ประกายแสงและสีของต้นไม้ในภูเขา อากาศและความเย็นจากสายลมที่พัดผ่าน ก่อนเมฆที่จับตัวกันและแสงสีในบรรยากาศ อีกทั้งมีการใช้สีหลากหลายสี อันเกิดจากสายตาของศิลปินที่มองเห็นประกายแสงสีต่าง ๆ โดยทั้งนี้ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดออกมาจากอารมณ์ความรู้สึกในการมีความสุข จากสิ่งที่ตนได้พบเจอจากธรรมชาติ จึงถ่ายทอดลงสู่ผลงานจิตรกรรม

แนวทางการพัฒนาผลงาน ผู้วิจัยมีความพึงพอใจในผลงานชิ้นนี้มากที่สุด เพียงแต่ต้องการพัฒนาในเรื่องของการใช้สีให้มีความสดมากยิ่งขึ้น และเพิ่มประกายแสงในบรรยากาศของท้องฟ้า เพื่อตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้วิจัยในการถ่ายทอดความประทับใจในธรรมชาติมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาผลงานในขั้นต่อไป

บทสรุป

การศึกษาความงามของธรรมชาติที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์จิตรกรรมของศิลปิน คือ การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในรูปแบบศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ผ่านความประทับใจในธรรมชาติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความงามของบรรยากาศที่มีร่มเงา แสงเงา สีสดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ผ่านพบมา

ผลงานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ อันได้แก่

1. ผู้เยี่ยมชมให้ความสนใจจำนวน 150 คน มีการซักถามถึงผลงานของผู้วิจัยจำนวน 30 คน จากการพูดคุยกับผู้ชมแล้วนึกถึงธรรมชาติและตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัว
2. ผลงานจิตรกรรมสามารถสร้างความรู้สึกเชิงบวก (ความรู้สึกผ่อนคลายเย็นสบาย) ในร่มเงาของธรรมชาติ เนื่องจากผู้วิจัยใช้สีโทนเย็นจึงก่อให้เกิดความผ่อนคลาย และความสบายตาแก่ผู้รับชม
3. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม แสดงออกให้เห็นถึงบรรยากาศ สีสดในร่มเงาของธรรมชาติ ในรูปแบบศิลปะอิมเพรสชันนิสม์
4. การพัฒนาผลงานจิตรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตน โดยการใช้สีโทนเย็นเป็นส่วนมากและจังหวะสีในการวาดป้ายพู่กันเฉพาะตน เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้วิจัยสู่สาธารณชนผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัยได้รับความสนใจจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งเสริมให้พัฒนาชิ้นงานต่อผลงานได้รับการจัดแสดง ณ หอศิลป์จามจุรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 4-22 ตุลาคม 2562 ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสนใจแก่ผู้พบเห็น

ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ผู้วิจัยศึกษาความงามของธรรมชาติที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานผนวกกับการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาศิลปินในลัทธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงสร้างงานจิตรกรรม โดยผู้วิจัยได้สร้างสรรค์เพียงแคในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง จากความประทับใจในร่มเย็น ความเย็นสบายของธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะพัฒนาผลงานในอนาคต โดยการสร้างผลงานในช่วงเวลาหรือฤดูกาลต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้วิจัยให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้สิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัยนั้น คือ “การมั่นคงในอารมณ์ ความรู้สึกของตน และถ่ายทอดออกมาจากจิตใจของตนอย่างแท้จริง” การศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความเข้าใจ และนำมาพัฒนาผลงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กำจร สุนพงษ์ศรี. ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. โลกศิลปะศตวรรษที่ 20. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2552.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- รัชนี นพเกตุ. จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2547.
- วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. จิตวิทยาและจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2547.
- วุฒิ วัฒนสิน. ประวัติศาสตร์ศิลปะ. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2552.
- สกนธ์ ภู่งามดี. พื้นฐานทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2547.
- สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น. "ทรัพยากรธรรมชาติ." สืบค้นจาก http://local.environnet.in.th/formal_data2.php?id=71. 2561.
- อารี สุทธิพันธุ์. ศิลปนิยม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.